

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az Országgyűlés népfőiskolákkal kapcsolatos, 2011. évi költségvetési támogatásáról

A Magyar Népfőiskolai Társaság (MNT) 1988-ban létrejött, kiemelten közhasznú szervezet, az 1997-es CXL. tv. 91. par. (1) bek. d) pontja alapján részesül(t) működési költségvetési támogatásban. A támogatás mértéke 2002-től folyamatosan, majd 2006-tól radikálisan lecsökkent, miközben társadalmi, hazai és nemzetközi szakmai elismertsége és teljesítései költségarányosan nőttek. Munkánk és szakmai előkészítő tárgyalásaink alapján méltán reménykedtünk, hogy az új, demokratikus viszonyok között a több évtizedes, a nemzeti közjóért folytatott tevékenységünk 2011-ben a nehézségek ellenére méltányos elismerésben fog részesülni, dolgozhatunk, és nem válunk diszkrimináció áldozatává, mint korábban rutin szerint. Nem így történt.

2011 január első napjaiban az akkori kulturális helyettes államtitkár levélben közölte velünk, hogy „a parlament döntése alapján” (sic!) a költségvetési támogatásunk nem lehet több, mint a 2010-es (8,8 m forint!). Ezt követően szembesültünk azzal, hogy a 2011-es költségvetésben a XX./20/3/47 jogcímben nevesítve 330 millió forintos működési támogatást kapott a népfőiskola – de csak a Lakitelek Népfőiskola.

Ezt az egy népfőiskolát ismeri el a törvényhozás, és „a nemzeti együttműködés” kormánya ma „a megújulás évében” Magyarországon? Az 1988 óta tevékenykedő, országos hatókörrel működő, nemzetközi szakmai területen is tekintéllyel rendelkező Magyar Népfőiskolai Társaság és a kisebb hasonló szervezetek, a tagszervezeteink méltatlanok minden komoly elismerésre és munkájuk kormányzati támogatására?

A hosszú ideje tartó kismémmizettség után ez a támogatási döntés nagyon elszánttá tett bennünket, s miután a hivatalos megkeresésünkben feltett kérdéseinkre nem kaptunk választ, véleményünk nyilvános kifejtésének egyik első lépéseként ezért juttatjuk el Önhöz, mint kormányzati képviselőhöz az alábbi állásfoglalásunkat.

A népfőiskolák szerepe a vidéki és helyi felnőttkori tanulásban és finanszírozásuk

Akik behatóbban ismerik a közéletet, tisztában vannak azzal, hogy az elmúlt évek következményeként 2010-re keletkezett pénzügyi helyzet igen nehéz, és több év szükséges a normalizálódáshoz. Az is látható, hogy a kormányra kerülő vezetők számára is lépésről lépésre újabb akadályok, lerakott aknák, korrupciós megkárosítások, meglepetések kerültek napvilágra, amiből még világosabbá vált, hogy a kicsiny mozgástérben még nehezebb és keservesebb erőfeszítések szükségesek az államadósság miatti összeomlás elkerülése érdekében.

A magán és politikai célzatú népfőiskolai tevékenységnek is van létalapja és jogosultsága. A fejlett nyugati országokban, ahol ez működik, egyrészt a költségvetés választási eredmények arányában történő megosztásával, s a pártokhoz kötődő alapítványok támogatásán keresztül finanszírozzák ezeket a népfőiskolákat. Ez esetben lehetőség adódik a társadalom egy-egy csoportjára, vagy egy-egy ideológia irányzathoz ill. értékrendhez kötődő, megfelelő tevékenységre a népfőiskolákon. Mindez a köztámogatás részeként átlátható és elszámoltatható juttatás. Azok a párthoz, vagy magáncsoportokhoz kötődő szervezetek, amelyek közfeladat átvállalását vállalják, szintén részesülnek további köztámogatásban, meghatározott feltételek és kikötések mellett.

Az elmúlt nyolc évben láthattuk, hogy a magyar közszférát a legmagasabb kormányzati szintig elborította a közpénzek bünszövetkezetek történő, átláthatatlan elherdálása és nagyrészt magánzsebekbe áramlása.

A kényszerek ellenére alig van jele annak, hogy a kormányzati struktúra átalakítását jelentő nagy átcsoportosítások mellett, és a komoly, pozitív hangsúlyváltások során elindult volna a meghirdetett, új típusú hatékony döntéshozatal, a közigazgatásban a közpénzek felhasználásának tervezése terén.

Úgy tűnik, a 2011-re vonatkozó költségvetési tervezésnél és döntésnél még mindig vannak egyenlők, egyenlőbbek és leginkább egyenlők. Vannak, akik a fennálló jogi szabályozás és a kapcsolati tőke alapján tetszésük és érdekük szerint járhatnak el. Mindezt a parlamenti jogi eljárások alapján ma törvényesen.(!)

Nincs előzetes megvalósíthatósági terv, szempontrendszer, a célok számszerűsíthető konkretizálása, a teljesítés minőségével kapcsolatos előírások, a teljesítés elmaradásának szankcionálása, a támogatás és felhasználás átláthatóságának biztosítása, az elszámoltathatóság és a társadalmi haszon nyilvánossá, átláthatóvá tétele.

Régi igazság, ha az egyes költségvetési összegek megtervezéséhez nem kapcsolódik tényleges kimenet és teljesítmény elvárás, a közpénz a befolyással rendelkezők közprédájává válhat.

Az elmúlt 20 év tapasztataira építve 1997-től folyamatosan, évente javasoltuk, hogy a népfőiskolák vonatkozásában a költségvetési tervezésnél és a döntésnél legyenek tekintettel arra, hogy

- a népfőiskolai szervezetek nevesítetten, az intézményesítés céljával kerüljenek megjelenítésre a költségvetési támogatásban (1997 óta gond, hogy minden évben újra a start pontról indulva, pályázati dzsungel küzdelemben dől el a támogatás mértéke)
- a döntéshozók ismerjék meg és ismerjék el, hogy a nálunk jóval fejlettebb országok sorában évtizedek óta működő, olyan intézményes képzési tevékenységformáról van szó, amely elsősorban a vidék és a népesség többségét kivető hátrányos helyzetű, alacsonyabb iskolázottságú, nagy társadalmi rétegek integrációjának és felemelkedésének egyik leghatékonyabb eszköze
- világosan határolják körül a kitűzött cél és feladatrendszert, a minőségi elvárásokat és ebben az akkreditáció szükségességét, amely lehetővé teszi a különböző szervezetek teljesítésének és a támogatás igényének és mértékének tárgyilagos mérlegelését.
- részesüljenek előnyben a kiemelten közhasznú státusszal bíró, az érvényben lévő törvények alapján tevékenykedő szervezetek
- legyen alkalmazható a méltányosságon alapuló támogatás meghatározott mértéke mindazok számára is, amely szervezetek számos kritériumot nem tudnak teljesíteni
- a különböző érdekek között megteremtett konszenzus és koordináció a leghatékonyabban szolgálja a közjót, amely lehetővé teszi az adófizetők befizetéseinek leghatékonyabb állami felhasználását

A fentiekben megfogalmazott elveknek az érvényesítését évek óta következetesen kérjük - eddig kevés eredménnyel.

Számítunk arra, hogy az Ön segítségével változtatni tudunk ezen.

Számos törvény módosítására, vagy újraalkotására van szükség - esetünkben a CXL. (közművelődési), a CLVI (közhasznú szervezetekről), s a 2001. évi CI. (a felnőttképzésről)

számú törvények -, amelyben hallatni kívánjuk hangunkat, mint ahogy a 2012-es költségvetési törvény megalkotása során a népfőiskolák támogatásának kialakításakor is.

De addig is szeretnénk hangsúlyozni azt az önmagunkkal és másokkal szembeni elvárásunkat, mely szerint a hatályos törvényi előírások betartása mellett a jogkövető, közerkölcs szerinti magatartás mindenkire egyformán vonatkozik akkor is, amikor parlamenti támogatás megítéléséről van szó.

Ennek szellemében kérjük Öntől: járuljon hozzá ahhoz, hogy a 2011-es nevesített népfőiskolai támogatás felülvizsgálata megtörténjen.

Budapest, 2011. február 11.

MAGYAR NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG

1077 BUDAPEST Wesselényi u. 13

Tf: (1) 411 14 59

e-mail: mnt@nepfoiskola.hu

www.nepfoiskola.hu